

Na podlagi drugega odstavka 8. člena, drugega odstavka 21. člena, petega odstavka 31. člena, osmega odstavka 32. člena, drugega odstavka 38. člena, sedmega odstavka 39. člena, tretjega odstavka 40. člena, petega in šestega odstavka 43. člena, tretjega odstavka 44. člena in šestega odstavka 77. člena Zakona o letalstvu (Uradni list RS, št. 81/10 – uradno prečiščeno besedilo in 46/16) minister za infrastrukturo izdaja

P R A V I L N I K
o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o ultralahkih letalnih napravah

1. člen

V Pravilniku o ultralahkih letalnih napravah (Uradni list RS, št. 49/16 in 52/16) se 5. člen spremeni tako, da se glasi:

**»5. člen
(namen)**

(1) Naprava se sme uporabljati za lastno uporabo, usposabljanje pilotov naprav, dela v zraku in uvodne lete.

(2) Naprava se ne sme uporabljati za prevoz potnikov, blaga in oziroma ali pošte proti plačilu ali nadomestilu ter za izvajanje specializiranih operacij oziroma dela v zraku, ki jih agencija določi kot specializirane operacije z visokim tveganjem.«.

2. člen

Dodata se 5.a in 5.b člen, ki se glasita:

**»5.a člen
(dela v zraku)**

(1) Z napravo se sme izvajati naslednja dela v zraku:

- fotografiranje, snemanje in oglaševanje iz zraka,
- vleka jadralnih letal,
- vleka reklamnih napisov,
- raztros pepela iz zraka v morje za pogrebne namene,
- izvajanje letov za znanstveno raziskovanje,
- letalske operacije za namene pregledov/raziskav, vključno s kartografijo in nadzorom onesnaženja,
- leti na letalskih prireditvah, vključno s predstavitvenimi in tekmovalnimi leti.

(2) Dela v zraku se z napravo lahko izvajajo pod pogojem, da priročnik za letenja naprave določa takšen namen naprave in je naprava ustrezno atestirana za določena dela v zraku, če je to potrebno, v skladu z 18. členom tega pravilnika.

(3) Za dela v zraku je potrebno pridobiti dovoljenje agencije. Agencija izda dovoljenje za izvajanje del v zraku za naprave, ki so vpisane v evidenco ultralahkih letalnih naprav, ki jo vodi agencija.

(4) Dela v zraku lahko izvaja pilot naprave, ki je imetnik veljavnega zdravniškega spričevala razreda 2 ali višje, izdanega v skladu z Uredbo 1178/2011/EU.

(5) Lastnik naprave mora skleniti pogodbo o zavarovanju odgovornosti za škodo, povzročeno potnikom, prtljagi, tovoru in tretjim osebam, ki jo povzroči naprava, registrirana v Republiki Sloveniji, v letu ali na tleh, v skladu z Uredbo (ES) št. 785/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. aprila 2004 o zahtevah v zvezi z zavarovanjem za letalske prevoznike in operaterje, in zakonom, ki ureja obvezna zavarovanja v prometu.

(6) Na krovu naprave ni dovoljeno prevažati nevarnih snovi.

(7) Agencija določi natančnejše zahteve, način in postopek izvajanja posamezne vrste del v zraku.

5.b člen (uvodni leti)

(1) Naprava se sme uporabljati za izvajanje uvodnih letov, ki pomenijo vsak let za plačilo ali drugo protivrednost, ki vključuje kratko zračno potovanje, ki ga ponuja organizacija za šolanje letenja z namenom, da bi pritegnila nove udeležence. Uvodni leti se opravljajo pod naslednjimi pogoji:

- let se začne in konča na istem letališču ali vzletišču za motorna letala, helikopterje, giroplane, jadralna letala in motorne zmaje;

- leti se izvajajo podnevi v skladu s pravili vizualnega letenja (VFR) v vizualnih meteoroloških pogojih (VMC);

- lete nadzoruje imenovana oseba, odgovorna za njihovo varnost;

- let izvede učitelj letenja naprave, ki ima veljavno pooblastilo učitelja letenja iz 40. in 41. a člena tega pravilnika in izpolnjuje pogoje za izvajanje privilegijev iz dovoljenja pilota naprave, določene v 47. členu tega pravilnika;

- da je lastnik naprave oziroma operator sklenil pogodbo o zavarovanju odgovornosti za škodo, povzročeno potnikom, prtljagi, tovoru in tretjim osebam, ki jo povzroči naprava, registrirana v Republiki Sloveniji, v letu ali na tleh, v skladu z Uredbo (ES) št. 785/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. aprila 2004 o zahtevah v zvezi z zavarovanjem za letalske prevoznike in operaterje, in zakonom, ki ureja obvezna zavarovanja v prometu;

- leti se opravljajo kot postranska dejavnost, ki je omejena na 20 % celotne aktivnosti organizacije za šolanje letenja ali druge registrirane letalske šole, pri čemer 20% celotne aktivnosti v tekočem letu pomeni 20% glede na število ur naleta v letalski šoli v preteklem

letu. Uvodne lete organizacija za šolanje letenja ali druga registrirana letalska šola ne sme izvajati kot svojo glavno dejavnost in z izvajanjem teh letov ne sme ustvarjati dobička;

- pilot naprave je imetnik veljavnega zdravniškega spričevala razreda 2 ali višje, izdanega v skladu z Uredbo 1178/2011/EU;

- na krovu naprave ni dovoljeno prevažati nevarnih snovi;

- da se leti izvajajo v skladu s operativno tehničnimi zahtevami, ki jih določi agencija.

(2) Za izvajanje uvodnih letov je potrebno pridobiti dovoljenje agencije. Agencija izda dovoljenje za izvajanje uvodnih letov za naprave, ki so vpisane v evidenco ultralahkih letalnih naprav, ki jo vodi agencija.«.

3. člen

7. člen se spremeni tako, da se glasi:

»7. člen (pravila letenja, hrup, omejitve)

(1) Naprava lahko leti v zračnem prostoru Republike Slovenije v skladu s predpisi, ki urejajo pravila o letenju zrakoplovov, pri čemer mora biti zagotovljena najmanjša varna višina, ki zagotavlja uspešen pristanek, če motor neha delovati.

(2) Naprava sme leteti takrat, ko so izpolnjeni pogoji za letenje po pravilih vizualnega letenja (VFR), in sicer v času od pol ure pred sončnim vzhodom do pol ure po sončnem zahodu.

(3) Hrup, ki ga povzroča motorna naprava pri letenju na višini 300 metrov nad zemeljsko površino (QFE) s polno močjo ter največjo vodoravno hitrostjo, ne sme presegati 65 dB oziroma 78 dB za giroplan, merjeno s tal, razen če s predpisi o hrupu zrakoplovov ni določena drugačna vrednost.

(4) Prepovedano je letenje naprave nad določenim območjem, ki je v skladu z zakonom razglašeno za prepovedano ali pogojno prepovedano cono.

(5) Naprava lahko leti v nekontroliranem zračnem prostoru razreda G in E, ki je objavljen v Zborniku zrakoplovnih informacij (AIP) Republike Slovenije.

(6) Pilot mora let načrtovati tako, da v primeru odpovedi motorja lahko varno pristane. Letalne in pristajalne lastnosti ultralahkih letalnih naprav so projektirane na način, da je tista odpoved motorja, ki ima za posledico delno ali popolno izgubo moči motorja, sprejemljivo varnostno tveganje. Takšna odpoved je pričakovan dogodek, katerega se mora predvidevati pri načrtovanju letenja.«.

4. člen

10. člen se spremeni tako, da se glasi:

**»10. člen
(letenje tujih naprav)**

Tuja naprava lahko leti v slovenskem zračnem prostoru na podlagi načrta leta, v katerega se med opombe napiše kratica UL (ang. ultralight), če so izpolnjeni naslednji pogoji:

1. tuja naprava ima dovoljenje za letenje naprave v smislu 24. člena tega pravilnika oziroma drug ustrezen dokument, ki ga je za letenje naprave v drugi državi izdal pristojni organ te države;
2. pilot tuje naprave ima veljavno dovoljenje pilota za to vrsto naprave in zračni prostor, v katerem namerava leteti, ki ga je izdal pristojni organ države registracije zrakoplova ali ustrezen dokument, s katerim je pristojni organ države registracije zrakoplova priznal dovoljenje pilota naprave, izdano v skladu s tem pravilnikom, ter izpolnjuje zdravstvene pogoje za izvajanje privilegijev tega dovoljenja;
3. tuja naprava ima potrdilo o sklenjenih obveznih zavarovanjih, ki velja za območje Republike Slovenije;
4. tuja naprava izpolnjuje pogoje glede jakosti hrupa iz tretjega odstavka 7. člena tega pravilnika;
5. tuja naprava ima dovoljenje za delo radijske postaje, če je vgrajena v napravo;
6. tuja naprava in pilot izpolnjujeta pogoje iz 31. do 35. člena tega pravilnika;
7. tuje dovoljenje pilota naprave mora vsebovati privilegij za radiotelefonijo in jezikovno pooblastilo v angleškem ali slovenskem jeziku.«.

5. člen

18. člen se spremeni tako, da se glasi :

**»18. a člen
(priročnik)**

(1) Priročnik naprave mora vsebovati podatke in navodila o:

1. namenu,
2. masi,
3. območju dovoljenega premikanja masnega središča,
4. sposobnostih,
5. stabilnosti in krmarljivosti,
6. omejitvah uporabe,
7. vzdrževanju,
8. pogonu in njegovem vzdrževanju (ne velja za ultralahka jadralna letala) in
9. predpoletnem pregledu, sestavljanju, razstavljanju in skladiščenju naprave.

**18. b člen
(vzdrževanje)**

(1) Za vzdrževanje naprave je odgovoren lastnik.

(2) Lastnik se šteje kot kvalificirana oseba za izvedbo vzdrževanja svoje naprave.

(3) Ne glede na prejšnji odstavek, se kot kvalificirana oseba za izvedbo vzdrževanja naprave šteje tudi:

- oseba, za katero lastnik oceni, da ima potrebno znanje in izkušnje za izvedbo predpisanega vzdrževanja svoje naprave, kar lastnik opredeli s pisnim pooblastilom,
- proizvajalec naprave in od proizvajalca pooblaščen oseba za izvajanje vzdrževanja tega tipa naprave,

- licencirano letalsko tehnično osebje z ratingom primerljivega tipa zrakoplova ali skupine tipov zrakoplovov. V primeru, da licencirano letalsko tehnično osebje dvomi o primerljivosti tipa zrakoplovov ali skupine tipov zrakoplovov, o tem odloči agencija,

- vzdrževalna organizacija, ki je s strani pristojnih letalskih organov potrjena za vzdrževanje primerljivega tipa zrakoplova ali skupine tipov zrakoplovov. V primeru, da vzdrževalna organizacija dvomi o primerljivosti tipa zrakoplova ali skupine tipov zrakoplova, o tem odloči agencija.

(4) Kot kvalificirana oseba za izvedbo servisa, popravila ali obnove motorja naprave se šteje tudi proizvajalec motorja naprave in od proizvajalca pooblaščen osebe za izvajanje vzdrževanja tega tipa motorja.

(5) Kot kvalificirana oseba za izvedbo servisa, popravila ali obnove propelerja naprave se šteje tudi proizvajalec propelerja naprave in od proizvajalca pooblaščen osebe za izvajanje vzdrževanja tega tipa propelerja.

(6) Kot kvalificirana oseba za izvedbo servisa, popravila ali obnove komponente naprave se šteje tudi proizvajalec komponente naprave in od proizvajalca pooblaščen osebe za izvajanje vzdrževanja tega tipa komponente.

(7) Za predpoletni pregled je odgovoren pilot naprave. Pilot naprave se šteje kot kvalificirana oseba za izvedbo predpoletnega pregleda.

(8) Za naprave so obvezni samo letni pregledi po priročniku za letenje in vzdrževanje naprave, ter v njem predpisane zamenjave komponent z zavrženjem po preteku opredeljene dobe obratovanja, ostali vzdrževalni pregledi po priročniku za letenje in vzdrževanje naprave so priporočeni. Letni pregled naprave se šteje po priročniku za letenje in vzdrževanje predpisan vzdrževalni pregled v obsegu vsaj vzdrževalnega pregleda po 100 urah letenja od predhodnega enakovrednega vzdrževalnega pregleda oziroma od izdelave naprave. V kolikor tak pregled v priročniku za letenje in vzdrževanje ni določen, ga določi agencija. Letni pregled naprave je treba izvesti najmanj enkrat letno.

(9) Če se priporočil priročnika za letenje in vzdrževanje naprave glede priporočenega vzdrževanja ne upošteva, to ne ~~razveljavi~~ vpliva na veljavnost dovoljenja za letenje, se pa šteje, da lastnik oziroma pilot, če ni hkrati lastnik, sprejema dejstvo, da se lahko pojavi povečano tveganje odpovedi naprave, motorja ali komponente.

(10) Za letenje v kontroliranem zračnem prostoru so obvezni tudi predpisani redni kontrolni pregledi navigacijske in komunikacijske opreme naprave s strani licenciranega letalsko tehničnega osebja ustrezno usposobljenega za izvajanje tovrstnih kontrolnih pregledov.

(11) Lastnik mora v Poročilu o tehničnem pregledu naprave natančno navesti, v kakšnem obsegu izvaja predpisano vzdrževanje naprave in to potrditi s svojim podpisom. Obliko in vsebino Poročila o tehničnem pregledu naprave določi agencija.

(12) Lastnik naprave mora zagotoviti redno vodenje knjige zrakoplova, ki jo izda agencija. Za rednost vodenja knjige zrakoplova in točnost podatkov je odgovoren lastnik naprave. Knjigo zrakoplova mora lastnik naprave hraniti kot trajno dokumentacijo.

(13) Na napravi se lahko izvajajo standardne spremembe in standardna popravila, za katere se smiselno uporablja predpise in tehnične zahteve o standardnih spremembah in standardnih popravilih. Ostale spremembe in popravila na napravi se klasificira po predpisih, ki opredeljujejo klasifikacijo sprememb in popravil, izvajajo pa se lahko samo, če je zanje izdelana tehnična dokumentacija iz 16. člena tega pravilnika, ki jo odobri agencija.

(14) Ne glede na določbe prejšnjih odstavkov mora vzdrževanje naprave, ki se uporablja za usposabljanje, dela v zraku in izvajanje uvodnih letov, opravljati oseba, ki je imetnik licence B1.2 za vzdrževanje zrakoplova, izdano v skladu z Delom 66 Priloge III Uredbe Komisije (EU) št. 1321/2014 z dne 26. novembra 2014 o stalni plovnosti zrakoplovov in letalskih izdelkov, delov in naprav ter o potrjevanju organizacij in osebja, ki se ukvarjajo s temi nalogami (UL L št. 362 z dne 17. 12. 2014, str. 1), zadnjič spremenjena z Uredbo Komisije (EU) 2015/1536 z dne 16. septembra 2015 o spremembi Uredbe (EU) št. 1321/2014 v zvezi z uskladitvijo pravil za stalno plovnost z Uredbo (ES) št. 216/2008, kritičnimi nalogami vzdrževanja ter spremljanjem stalne plovnosti zrakoplovov (UL L št. 241 z dne 17. 9. 2015, str. 16; v nadaljnjem besedilu: Uredba 1321/2014/EU), pri čemer mora biti v licenci vpisan najmanj en tip zrakoplova.«.

6. člen

Sedmi odstavek 24. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Potrdilo iz 3. točke tretjega odstavka tega člena izda oseba, ki ima naprave za opravljanje meritev hrupa, kvalificirano osebje in opredeljene postopke za izvajanje meritev. Kot potrdilo iz 3. točke tretjega odstavka tega člena se šteje tudi meritev, ki jo opravi proizvajalec naprave, ali meritev, ki je bila opravljena v tuji državi.«.

7. člen

36. člen se spremeni tako, da se glasi:

»36. člen (pogoji za usposabljanje)

(1) Oseba, ki se usposablja za pilota naprave, mora izpolnjevati naslednje pogoje:

1. da ni mlajša od 16 let;
2. da glede zdravstvenih pogojev pred prvim samostojnim letom izpolnjuje pogoje, ki so določeni s predpisi o zdravstvenih zahtevah, ki jih mora izpolnjevati voznik motornega vozila kategorije B, kar izkaže z zdravniškim spričevalom o opravljenem zdravstvenem pregledu kandidata za voznika oziroma voznika, ki ni starejši od treh mesecev oziroma je imetnik veljavnega zdravniškega spričevala za licenco LAPL ali višje, izdanega v skladu z Uredbo 1178/2011/EU;
3. da je pred praktičnim usposabljanjem za pilota naprave uspešno končala ustrezne vsebine teoretičnega usposabljanja po potrjenem programu usposabljanja pilotov za določeno vrsto naprave;
4. da je vpisana v register učencev pri organizaciji za šolanje letenja ali drugi registrirani letalski šoli, pri kateri se usposablja;
5. da vlogi za začetek usposabljanja priloži pisno soglasje staršev ali skrbnika, če je mlajša od 18 let.

(2) Usposabljanje za pilota naprave se sme izvajati le po priročniku za usposabljanje, ki ga potrdi agencija. Priročnik za usposabljanje mora izpolnjevati najmanj zahteve programov usposabljanja za določeno vrsto naprave, ki ga odobri minister, pristojen za infrastrukturo. Za program usposabljanja se smiselno uporabljajo zahteve, ki veljajo za programe usposabljanja za licenco zasebnega oziroma športnega pilota letala, če s tem pravilnikom ni določeno drugače.

(3) Usposabljanje pilotov naprav lahko opravlja organizacija, ki ji agencija na podlagi izpolnjevanja pogojev izda Dovoljenje za delo letalske šole, in sicer za pridobitev dovoljenj vrst naprav ter pooblastil, navedenih na tem dovoljenju.

(4) Praktično usposabljanje pilotov naprav se lahko izvaja na vzletiščih z vzletno-pristajalno stezo predpisane dolžine in na letališčih.«.

8. člen

V 38. členu se četrti in peti odstavek spremenita tako, da se glasita:

»(4) Pilotu naprave z dovoljenjem za določeno vrsto naprave, ki želi pridobiti dovoljenje pilota naprave za drugo vrsto naprave, opravi zahtevano teoretično in praktično usposabljanje za pridobitev dovoljenja med vrstami naprav v skladu z drugim odstavkom 36. člena tega pravilnika.

(5) Kandidat za pilota naprave, ki je imetnik licence pilota jadralnega letala (LAPL(S) oziroma SPL), licence zasebnega oziroma športnega pilota (LAPL oziroma PPL), licence poklicnega pilota (CPL) ali licence prometnega pilota (ATPL), opravi teoretično in praktično

usposabljanje za pridobitev dovoljenja pilota naprave na podlagi drugih letalskih licenc v skladu z drugim odstavkom 36. člena tega pravilnika, razen imetnikov licence pilota jadralnega letala, ki se jim praktično usposabljanje za pilota ULN jadralne naprave prizna v celoti.«.

9. člen

40. člen se spremeni tako, da se glasi:

»40. člen (učitelj letenja naprave)

(1) Usposabljanje in preverjanje strokovne usposobljenosti učencev za pilote naprav lahko v skladu s tretjim odstavkom 36. člena tega pravilnika opravlja učitelj letenja naprave, ki:

1. ima najmanj 200 ur letenja na ultralahkih letalnih napravah, od tega najmanj 30 ur na vrsti naprave, za katero bo usposabljal,
2. opravi najmanj 18 ur methodskega letenja na vrsti naprave v sklopu tečaja učitelja letenja naprave, ki ga organizira letalska šola po priročniku za usposabljanje, ki ga potrdi agencija,
3. ima opravljen izpit za učitelja letenja naprave določene vrste naprave, in
4. ima v veljavno dovoljenje pilota naprave vpisano pooblastilo učitelja letenja naprave za ustrezno vrsto naprave.

(2) Učitelj letenja naprave, ki izpolnjuje pogoje iz prejšnjega odstavka za določeno vrsto naprave, mora za izvajanje usposabljanja na drugi vrsti naprave:

1. predhodno pridobiti dovoljenje pilota za ustrezno vrsto naprave,
2. na tej vrsti naprave po pridobitvi njenega vpisa v dovoljenje pilota opraviti najmanj 30 ur letenja, od tega najmanj 10 ur methodskega letenja na vrsti naprave, po vsebinah iz tečaja za pridobitev pooblastila učitelja letenja, ki ga organizira letalska šola,
3. opraviti izpit za učitelja letenja določene vrste naprave in v veljavno dovoljenje pilota naprave pridobiti vpis ustreznega pooblastila.

(3) Privilegiji učitelja letenja naprave so omejeni na izvajanje usposabljanja za letenje pod nadzorom učitelja letenja naprave za isto vrsto naprave, ki ga za to imenuje organizacija za šolanje letenja ali druga registrirana letalska šola, v primerih izdaje dovoljenja za ustrezno vrsto naprave in za izdajo ustreznih pooblastil. Privilegiji učitelja letenja naprave so omejeni dokler učitelj letenja naprave pod mentorstvom drugega učitelja letenja ne opravi najmanj 25 ur usposabljanja, kar dokazuje s podpisi mentorja v svoji knjižici letenja.

(4) Učitelj letenja naprave med izvajanjem usposabljanja pod nadzorom v skladu s prejšnjim odstavkom nima privilegija, da pilote pripravnike pooblasti za opravljanje prvih samostojnih letov in prvih samostojnih preletov.

(5) Kandidat za pridobitev pooblastila učitelja letenja na vrsti naprave, ki je imetnik potrdila inštruktorja letenja brez vpisane omejitve v skladu z FCL.910.FI Dela FCL Priloge I Uredbe EU št. 1178/2011/EU, za istovrstno kategorijo zrakoplova, mora:

1. predhodno pridobiti dovoljenje pilota vrste naprave, na kateri bo usposabljal,
2. opraviti najmanj 5 ur methodskega letenja na vrsti naprave, za katero bo usposabljal in
3. v veljavno dovoljenje pilota naprave pridobiti vpis ustreznega pooblastila. Pri tem se kandidatu prizna izpolnjevanje pogojev iz tretjega odstavka tega člena.

(6) Kandidat za učitelja letenja na vrsti naprave, ki je imetnik potrdila inštruktorja letenja, izdanega v skladu z Uredbo 1178/2011/EU, za drugo kategorijo zrakoplova, mora:

1. predhodno pridobiti dovoljenje pilota vrste naprave, za katero bo usposabljal,
2. na tej vrsti naprave po pridobitvi dovoljenja pilota naprave opraviti najmanj 30 ur letenja, od tega najmanj 10 ur methodskega letenja na vrsti naprave po vsebinah iz tečaja za pridobitev pooblastila učitelja letenja naprave, ki ga organizira letalska šola,
3. opraviti izpit za učitelja letenja določene vrste naprave in
4. v veljavno dovoljenje pilota naprave pridobiti vpis ustreznega pooblastila.

(7) Kandidatu za pridobitev pooblastila učitelja letenja določene vrste naprave, ki je imetnik licence, pridobljene v skladu z Uredbo 1178/2011/EU, se na podlagi samostojnega naleta na

istovrstni kategoriji zrakoplova prizna do 150 ur zahtevanega letenja iz 1. točke prvega odstavka tega člena ali do 100 ur zahtevanega letenja na podlagi samostojnega naleta na drugi kategoriji zrakoplova.

(8) Učitelj letenja naprave mora za izvajanje privilegijev iz dovoljenja izpolnjevati pogoje iz 47. člena tega pravilnika.

(9) Veljavnost pooblastila učitelja letenja naprave je 3 leta.

10. člen

V 41. členu se doda nov prvi odstavek, ki se glasi:

»(1) Kdor želi opravljati izpit za pridobitev pooblastila za učitelja letenja naprave za določeno vrsto naprave, mora za opravljanje izpita predložiti dokazila o izpolnjevanju ustreznih pogojev iz prejšnjega člena in izjavo učitelja letenja naprave, da je kandidat usposobljen za izpit.«.

Prvi, drugi, tretji in četrti odstavek postanejo drugi, tretji, četrti in peti odstavek.

11. člen

Doda se nov 41.a člen, ki se glasi:

»41. a člen (Podaljšanje in obnova pooblastila učitelja letenja naprave)

(1) Imetnik pooblastila za učitelja letenja naprave za njegovo podaljšanje opravi:

1. 25 ur usposabljanja za letenje na ustrezni vrsti letalne naprave med veljavnostjo pooblastila učitelja letenja naprave ali praktični del izpita za učitelja letenja naprave in
2. osvežitveni seminar za učitelje letenja naprave v organizaciji za šolanje ali drugi registrirani letalski šoli letenja med veljavnostjo pooblastila učitelja letenja naprave, ki ga predhodno potrdi agencija.

(2) Učitelju letenja naprave, ki je imetnik potrdila inštruktorja letenja brez vpisane omejitve v skladu z Delom FCL Priloge I Uredbe EU št. 1178/2011/EU, se prizna 15 ur inštruktorskega naleta iz 1. točke prejšnjega odstavka, če je nalet pridobljen v času veljavnosti pooblastila učitelja letenja naprave in na ustrezni vrsti zrakoplova.

(3) Učitelju letenja naprave, ki je imetnik pooblastila učitelja letenja naprave na določeni vrsti naprave, se prizna 10 ur učiteljskega naleta iz 1. točke prvega odstavka tega za drugo vrsto naprave, če je nalet pridobljen v času veljavnosti pooblastila učitelja letenja naprave.

(4) Če pooblastilo učitelja letenja naprave poteče, se kandidat v dvanajstih mesecih po poteku veljavnosti pooblastila učitelja letenja naprave in pred obnovo:

1. udeleži osvežitvenega seminarja za učitelje letenja naprave v organizaciji za šolanje letenja ali drugi registrirani letalski šoli med veljavnostjo pooblastila učitelja letenja naprave, ki ga predhodno potrdi agencija;

2. uspešno opravi praktični del izpita za učitelja letenja naprave.«.

(4) Vsak nalet, pridobljen v vlogi učitelja letenja naprave kot člana izpitne komisije, se šteje kot nalet učitelja letenja naprave.«.

12. člen

Prvi odstavek 44. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(1) Za pridobitev pooblastila za letenje v kontroliranem zračnem prostoru mora kandidat v letalski šoli opraviti teoretično in praktično usposabljanje po potrjenem priročniku za usposabljanje ter opraviti teoretični in praktični izpit.«.

Tretji odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(3) Praktični del izpita pilota naprave za pridobitev pooblastila za letenje v kontroliranem zračnem prostoru obsega izpitne lete, ki se opravijo po odobrenem programu usposabljanja pilotov naprave za pridobitev pooblastila za letenje z napravo v kontroliranem zračnem prostoru. Izpitni leti morajo vsebovati najmanj:

1. dva vzleta in dva pristanka na letališču, na katerem se izvajajo službe zračnega prometa,
2. eno okoliščino, ki zahteva uporabo postopka v sili, in
3. dva vstopa in izstopa iz kontroliranega zračnega prostora.«.

13. člen

Drugi odstavek 45. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(2) Teoretični in praktični del usposabljanja pilota naprave se izvaja v organizaciji za šolanje letenja ali drugi registrirani letalski šoli v skladu s priročnikom za usposabljanje, ki ga potrdi agencija.«.

14. člen

47. člen se spremeni tako, da se glasi:

»47. člen (izdaja in veljavnost dovoljenj pilotov naprave)

(1) Na zahtevo osebe, ki je opravila izpit za pilota naprave oziroma izpit za učitelja letenja naprave, agencija izda dovoljenje pilota naprave oziroma vpiše posebno pooblastilo učitelja letenja naprave v dovoljenje pilota naprave. Glede opravljanja izpitov, postopka in načina izdaje dovoljenja pilota naprave in vpisa pooblastil se smiselno uporabljajo predpisi o licenciranju letalskega osebja – pilotov letal, če niso v nasprotju s tem pravilnikom.

(2) Dovoljenje pilota naprave vsebuje naslednje sestavine: država izdaje dovoljenja, številka dovoljenja, priimek in ime imetnika, datum in kraj rojstva, naslov imetnika, državljanstvo, podpis imetnika, pristojni organ izdaje, podpis uradne osebe agencije, pečat ali žig agencije, naziv dovoljenja, datum prve izdaje in koda države, veljavnost, privilegiji za radiotelefonijo, opombe, vrsta naprave in pooblastila ter veljavnost dovoljenja.

(3) Imetniki dovoljenja pilota naprave lahko izvajajo privilegije iz svojega dovoljenja, če so v zadnjih 24 mesecih kot piloti na posamezni vrsti naprave opravili:

1. najmanj 12 ur letenja, vključno z 12 vzleti in pristanki, in sicer kot vodja zrakoplova
2. vsaj en kontrolni let v obdobju zadnjih 24 mesecev z učiteljem letenja naprave v trajanju vsaj 45 minut.

(4) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka, mora imetnik dovoljenja pilota naprave, ki ima privilegij za več vrst naprav, za izpolnjevanje 1. točke prejšnjega odstavka, opraviti najmanj 4 ure naleta na posamezni vrsti naprave.

(5) Imetniki dovoljenja naprave, ki ne izpolnjujejo zahtev prejšnjega odstavka, opravijo:

1. manjkajoče število ur naleta glede na prvo točko prejšnjega odstavka z učiteljem letenja naprave ali pod njegovim nadzorom in kontrolni let z učiteljem letenja naprave v trajanju vsaj 45 minut ali
2. praktični del izpita s članom izpitne komisije, ki ga za to pooblasti agencija.

(6) Imetnik dovoljenja pilota naprave, ki ima privilegij za več vrst naprav, mora imetniku dovoljenja pilota naprave, ki je hkrati imetnik licence, izdane v skladu z Delom FCL Priloge I Uredbe EU št. 1178/2011/EU, priznati 8 ur naleta iz 1. točke tretjega odstavka tega člena, če je nalet pridobljen na ustrezni vrsti zrakoplova.«.

PREHODNA IN KONČNA DOLOČBA

15. člen (dokončanje postopkov)

- (1) Postopki, začeti pred uveljavitvijo oziroma pričetkom uporabe tega pravilnika, se končajo po dosedanjih predpisih.
- (2) Dovoljenja pilotov naprav, izdana v skladu s 47. členom Pravilnika o ultralahkih letalnih napravah (Uradni list RS, št. 49/16 in 52/16) oziroma v skladu z 42. členom Pravilnika o ultralahkih letalnih napravah (Uradni list RS, št. 107/08), veljajo do izteka njihove veljavnosti oziroma najkasneje do 31.12.2022.
- (3) Imetniki dovoljenja pilota naprave, ki jim je dovoljenje pilota naprave, izdano v skladu s Pravilnikom o ultralahkih letalnih napravah (Uradni list RS, št. 49/16 in 52/16) oziroma Pravilnikom o ultralahkih letalnih napravah (Uradni list RS, št. 107/08), poteklo pred pričetkom uporabe tega pravilnika, morajo za pridobitev dovoljenja pilota naprave po tem pravilniku izpolniti pogoje iz četrtega odstavka 47. člena tega pravilnika.
- (4) Učitelj letenja naprave se mora za zamenjavo pooblastila učitelja letenja naprave, izdanega v skladu s Pravilnikom o ultralahkih letalnih napravah (Uradni list RS, št. 49/16 in 52/16) oziroma Pravilnikom o ultralahkih letalnih napravah (Uradni list RS, št. 107/08) za pridobitev pooblastila učitelja letenja naprave po tem pravilniku najkasneje v dveh letih od pričetka uporabe tega pravilnika udeležiti osvežitvenega seminarja za učitelje letenja naprave v organizaciji za šolanje letenja ali drugi registrirani letalski šoli med veljavnostjo pooblastila učitelja letenja naprave, ki ga predhodno potrdi agencija ali osvežitvenega seminarja za učitelje letenja naprave, ki ga izvede agencija.

16. člen (začetek veljavnosti in uporabe)

- (1) Ta pravilnik začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.
- (2) 40., 41.a in 47. člen tega pravilnika se začne uporabljati 1. 1. 2019.

Št. 007-315/2017/14-02011266
Ljubljana, dne ... 2017
EVA 2017-2430-0053

dr. Peter Gašperšič
Minister
za infrastrukturo

Obrazložitev sprememb in dopolnitev Pravilnika o ultralahkih letalnih napravah (Uradni list RS, št. 49/16 in 52/16)

Splošno:

Glede na stalno zniževanje zahtev EASA za lastnike malih športnih letal in pogovorov s predstavniki pristojnih organov za ultralahko letalstvo držav Velike Britanije, Zvezne Republike Nemčije, Republike Francije in Republike Avstrije ter dejstva, da preglede plovnosti ultralahkih naprav predajamo pooblaščenim organizacijam, menimo, da je smiselno predpis o ultralahkih letalnih napravah prilagoditi razumevanju ultralahkega letalstva v zgoraj omenjenih državah. Te države veljajo za najbolj urejene države glede civilnega letalstva, zato je z namenom izenačenja zahtev lastnikom v zvezi stalno plovnostjo oziroma sposobnostjo za varno letenje potrebno predpis dopolniti z jasnejšimi določili.

V nadaljevanju pojasnjujemo, da se je 21.4.2017 pričel uporabljati Del SPO Priloge VIII Uredbe Komisije (EU) 965/2012 o tehničnih zahtevah in upravnih postopkih za letalske operacije v skladu z Uredbo (ES) št. 216/2008 Evropskega parlamenta in Sveta, ki je bila nazadnje spremenjena z Uredbo Komisije (EU) 2017/363 z dne 1. marca 2017 o spremembi Uredbe (EU) št. 965/2012 glede posebne odobritve operacij z enomotornimi turbinskimi letali ponoči ali v instrumentalnih meteoroloških razmerah in zahtev za odobritev usposabljanja za ravnanje z nevarnim blagom v zvezi s komercialnimi specializiranimi operacijami, nekomercialnimi operacijami s kompleksnimi zrakoplovi na motorni pogon in nekomercialnimi specializiranimi operacijami s kompleksnimi zrakoplovi na motorni pogon (v nadaljevanju: Uredba Komisije (EU) št. 965/2012).

Del SPO Uredbe Komisije (EU) št. 965/2012 ureja specializirane operacije, pri kateri se zrakoplov uporablja za specializirane dejavnosti, kot so kmetijstvo, gradbeništvo,

fotografiranje, raziskave, opazovanje in patroljiranje, oglaševanje v zraku oziroma za druga dela v zraku. Tovrstne operacije so bile doslej regulirane z Zakonom o letalstvu (77. člen), na podlagi katerega so operatorji pridobili dovoljenje za izvajanje letalskih dejavnosti (DZILD). Možnost izvajanja del v zraku za ultralahke letalne naprave, ki ne sodijo v področje urejanja EU, pa določa tudi veljavni 5. člen Pravilnika o ultralahkih letalnih napravah, v skladu s katerim se dela v zraku z ultralahkimi letalnimi napravami lahko izvajajo v smislu Priročnika ICAO o delu v zraku (ICAO Doc 9408). Predpisana ureditev je zastarela, hkrati pa ne upošteva najnovejših standardov, ki jih določajo EU predpisi za zrakoplove, ki sodijo v EASA okolje. Zato je treba tudi na tem področju predpis ustrezno prilagoditi.

K 5. členu:

Kot izhaja iz obrazložitve zgoraj je izvajanje del v zraku v zračnem prostoru RS glede na zmogljivosti in druge karakteristike z ultralahkih letalnih naprav treba prilagoditi napram zahtevam, ki veljajo za zrakoplove, ki sodijo v EASA okolje. Zato se opredli, katera dela v zraku je s takšnimi napravami sploh možno izvajati, katerih izrecno ni možno ter določiti, da morajo biti te naprave za posamezna dela v zraku ustrezno atestirana, če narava vrste dela to zahteva. Podrobnejše se tehnične zahteve za dela v zraku opredeli s predpisi agencije v skladu s 179. i členom Zakona o letalstvu.

Temu primerno se prilagodi obrazec ULN-02, tako da se iz dovoljenja za letenja odstrani rubrika »namen uporabe ultralahke letalne naprave«, saj je navedeno lahko zavajajoče, ker je potrebno za dovoljene letalske operacije pridobiti posebno dovoljenje agencije.

K 7. členu:

Ultralahka letalna naprave je projektirana na način, da se upošteva odpoved motorja v vsakem trenutku letenja, kar ne sme ogroziti varnosti letenja.

Letalne in pristajalne lastnosti ultralahkih letalnih naprav so projektirane na način, da odpoved motorja, katere edina posledica je delna ali popolna izguba moči motorja, ni nesprejemljivo varnostno tveganje. Če se priporočila proizvajalca motorja glede vzdrževanja ne upošteva, to samo po sebi ne razveljavi dovoljenja za letenje, vendar pa mora lastnik oziroma uporabnik, v popolnosti sprejeti, da se lahko pojavi povečano tveganje odpovedi motorja.

K 10. členu:

Tujo ultralahko letalno napravo, lahko v slovenskem zračnem prostoru poleg pilota, z dovoljenjem tuje države, kjer je ultralahka letalna naprava evidentirana (registrirana), leti tudi pilot s slovenskim dovoljenjem za to vrsto naprave (z dovoljenjem, ki ga je izdala agencija). Seveda ob pogoju razumevanja priročnika za letenje in vzdrževanje naprave.

K 18. členu

Lastnik je odgovoren za vzdrževanje in kot tak tudi kvalificiran po predpisu samem za izvedbo vzdrževanja svoje ultralahke letalne naprave ali da pooblasti katero koli osebo po lastni presoji za izvedbo vzdrževalnih del na svoji napravi. Kvalificirane osebe so tudi proizvajalec naprave, motorja, propelerja ali komponente ter njihovi pooblaščenji serviserji, licencirano letalsko osebje z ratingom primerljivega zrakoplova in vzdrževalna organizacija

potrjena za vzdrževanje primerljivih tipov zrakoplovov. Pilot naprave je kvalificirana oseba za izvedbo predpoletnega pregleda.

Za ultralahke letalne naprave so obvezni samo letni pregledi po priročniku za letenje in vzdrževanje. Samo letni pregled je obvezen tudi v primeru, da po priročniku za letenje in vzdrževanje naprave ni definiran. Vsi ostali vzdrževalni pregledi po priročniku za letenje in vzdrževanje (kjer se razumejo ločeni priročniki za vzdrževanje motorja, propelerja, reševalnega padala, ipd. na katere referira Priročnik za letenje in vzdrževanje, da se po njih vzdržuje, kot del tega priročnika), tako niso obvezni, ne glede na trajanje uporabe ultralahke letalne naprave, so pa priporočeni.

Obvezna ni niti obnova motorja, saj se za motor razume, da lahko odpove kadarkoli, tako da mora biti način letenja temu vedno prilagojen. (Varen pristanek ob odpovedi motorja iz vsake točke trajektorije leta mora biti vnaprej načrtovan).

Vse zgoraj navedeno, pa seveda ob pogoju, da lastnik v Poročilu o tehničnem pregledu poda jasno izjavo, kakšen obseg vzdrževanja izvaja, ter da sprejema dejstvo da se lahko pojavi povečano tveganje odpovedi naprave, motorja ali komponente, če ne izvaja vseh vzdrževalnih del priporočenih v priročniku za vzdrževanje ultralahke letalne naprave.

K 36. členu:

Izbrisan je pogoj, da mora kandidat celotno teoretično usposabljanje zaključiti pred pričetkom praktičnega usposabljanja. Kandidat lahko tako določene predmete, po presoji letalske šole oz. inštruktorja opravi in v času trajanja teoretičnega tečaja že opravlja določene osnovne letalske vaje v zraku z inštruktorjem.

Glede na odobrene programe usposabljanja ULN, je bilo potrebno ločiti med pojmom programi in priročniki za usposabljanje, zato se člen ustrezno glasi, da mora letalska šola imeti potrjen priročnik za usposabljanje (v skladu s potrjenimi programi).

Jasneje je določen del, ki opredeljuje, da lahko letalska šola izvaja le tista usposabljanja, za katere ima na certifikatu navedene tečaje za pridobitev dovoljenja za vrsto naprave, na podlagi potrjenih priročnikov za usposabljanje, kot tudi za točno določena pooblastila k dovoljenju pilota naprave (in ne več, da mora biti šola »le registrirana«). S to spremembo je člen tudi opredeljen skladno s samim postopkom izdaje oz. podaljšanja dovoljenja za delo.

K 38. členu:

Za prehod med napravami in za prešolanja na ULN naprave na podlagi licenc dela FCL je bilo pred spremembo opredeljeno, le da se določene vsebine lahko priznajo. S spremembo je člen jasno določen, da mora kandidat opraviti ustrezno teoretično in praktično usposabljanje za prehod iz ene na drugo vrsto naprave glede na potrjene programe.

K 40. členu:

Določi se minimalno število ur predhodnega naleta (izkušenj) na vrsti naprave, za katero bo kandidat opravljal tečaj za učitelja, saj mora pred začetkom tečaja za učitelja biti sposoben prikazati ustrezno kompetentnost obvladovanja naprave. Nadaljnji tečaj za učitelja letenja namreč ni namenjen spoznavanju naprave, temveč usposobi kandidata za podajanje znanja učencu, methodskega pristopa in tehnik ustreznega prenosa znanja med izvajanjem vaj v

zraku. S tem je določena tudi razlika med metodskim letenjem za namen pridobitve pooblastila učitelja letenja in predhodnimi izkušnjami na napravi, povišan je minimum methodskega letenja, da lahko v programu kandidat zajame vsebine, ki jih potrebuje za obravnavo programa usposabljanja, ki ga bo kandidat, ko postane učitelj, izvajal s svojimi učenci.

Učitelj odslej po končanem tečaju določeno kvoto usposabljanja opravi pod mentorstvom izkušenejšega inštruktorja, s čimer je usposabljanje, ki ga izvaja učitelj začetnik varnejše. Za učitelje letenja je pomembno, da so seznanjeni z novostmi v zakonodaji, aktualno problematiko in da periodično osvežijo svoje poznavanje tehnik poučevanja, zaradi česar je dodano določilo, da se morajo učitelji udeleževati tudi ustreznih seminarjev.

Določena je tudi razlika med primerom, ali je nek učitelj že imetnik ratinga inštruktorja po delu FCL na primerljivem zrakoplovu (npr. enomotorno letalo na batni pogon splošnega letalstva, pri čemer tak kandidat prehaja na napravo ULN, ki je prav tako enomotorno letalo na batni pogon) ali pa kandidat iz dela FCL prehaja npr. iz enomotornega letala splošnega letalstva na ULN helikopter. Zaradi velikih razlik med možnimi kategorijami zrakoplovov je bilo zato potrebno točno določiti razliko v zahtevanem dodatnem usposabljanju za en in drug primer prehoda. Člen s tem jasno določa zahteve za učitelje - imetnike drugih licenc in imetnike dovoljenj za druge vrste pri prehodih med ULN napravami.

K 41. členu:

Zahteve za izpit vsebinsko ustrezajo vsebini tega člena, ki se nanaša na prijavo na takšen izpit. Letalski šoli pri tem ni več potrebno podajati dodatne izjave, da je naprava na dan izpita razpoložljiva. Razpoložljivost naprave se v praksi organizira v komunikaciji med šolo, kandidatom in izpraševalcem.

K 44. členu:

Ne izda se pooblastila za letenje v kontroliranem zračnem prostoru »na zahtevo« imetnika, temveč kandidat opravi usposabljanje po potrjenem priročniku za usposabljanje v letalski šoli. To je lahko samostojna pridobitev pooblastila nekoga, ki sicer že ima dovoljenje pilota naprave in prej ni letel v takšnem zračnem prostoru; lahko pa kandidat v letalski šoli, predvsem tam, kjer se usposabljanje izvaja na kontroliranem letališču, tekom usposabljanja za osnovno pridobitev dovoljenja pilota, opravlja še usposabljanje za pridobitev pooblastila za letenje v kontroliranem zračnem prostoru. Usposabljanje se ustrezno podaljša glede na vsebinske zahteve priročnika, iz česar izhaja, da kandidat za CVFR pooblastilo ni nujno že »predhodni imetnik« dovoljenja brez tega pooblastila. Dovoljenje pilota in to pooblastilo se lahko izdata na isti dan.

Drugi del spremembe se nanaša na zahtevo, da mora šola imeti potrjen priročnik za usposabljanje, in sicer za usposabljanje za pridobitev pooblastila za letenje v kontroliranem zračnem prostoru (prej je člen zgolj omenjal programe). Šola mora priročnik opredeliti z upoštevanjem programov, lahko pa si določi višje standarde in zahteve od tistih, ki jih navajajo potrjeni programi.

K 45. členu:

Enako, kot v prejšnjih členih, gre za priročnik za usposabljanje, ki ga potrdi CAA. (Le potrjeni programi ne zadoščajo.)

K 47. členu:

Člen opredeljuje nalet na posamezni vrsti, ne le kakršen koli nalet.